

SXEDIO-B.28

10.2.1975: Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΤΙ Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΕΝΡΙ ΚΙΣΣΙΓΚΕΡ ΕΙΝΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΗΣ ΣΦΑΓΗΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ (Γ μέρος)

Τρίτος ομιλητής κατά την πρώτη συζήτηση του Κυπριακού στη Βουλή των Ελλήνων μετά την μεταπολίτευση, ήταν ο αρχηγός του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κόμματος, ΠΑΣΟΚ, Ανδρέας Παπανδρέου.

Είπε ο Ανδρέας Παπανδρέου, σύμφωνα με τα πρακτικά της ελληνικής Βουλής (Το Κυπριακό στη Βουλή των Ελλήνων, τόμος Δ **1974-1989**, συλλογή των κειμένων και επιμέλεια από τον επιστημονικό συνεργάτη της διευθύνσεως επιστημονικών μελετών της Βουλής Τριαντάφυλλο Γεροζήση) που έγινε στις **10** Φεβρουαρίου **1975**, συνεδρίασις ΛΑ ειδικά για το κυπριακό και τα ελληνοτουρκικά:

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κύριε Πρόεδρε της Κυβέρνησης, θα επεσημάνατε και σεις ότι σε δυο σημεία του λόγου σας επεκρότησε ολόκληρη η Εθνική αντιπροσωπεία, πρώτον όταν προειδοποιήσατε τους τούρκους ότι σε περίπτωση κατά την οποία θα παραλογισθούν, θα είμαστε έτοιμοι να προασπίσωμε την εδαφική μας ακεραιότητα. Μολών λαβέ, αυτή ήτο η έννοια, ελπίζω των λόγων σας. Η δεύτερα περίπτωση ήταν, όταν από του βήματος καταγγείλατε την Βρετανική Κυβέρνηση. Είναι επί τέλους καιρός να μιλάμε στην εθνική αντιπροσωπεία με την ίδια ειλικρίνεια που μιλάμε μεταξύ μας, είναι καθήκον μας προς τον ελληνικό λαό, Κύριε Πρόεδρε, θα σας ασκήσω εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ κριτική της πολιτικής σας, αλλά με γνώμονα εθνικό και εκλπίζω αυτά τα οποία θα σας πω να μη σας φανούν παράλογα. Γιατί κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως, δεν καταγγείλατε επίσης τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον κ. Κίσσιγκερ, ιδιαιτέρως εφ' όσον γνωρίζετε είμαι βέβαιος ότι το

περίφημο τουρκικό σχέδιο που ήταν επίσης σχέδιο της χούντας του Ιωαννίδη, ήτο αμερικανικής κατασκευής; Το λέγω αυτό, διότι ο κ. Αρχηγός της Ενώσεως Κέντρου, ορθώς είπε, ότι το μεγάλο λάθος εις το Κυπριακόν, είναι να το μεταβάλη κανείς σε ελληνο-τουρκικό πρόβλημα. Οχι μόνον διότι δεν πρέπει να είναι-η Κύπρος είναι ανεξάρτητον κράτος, μέλος των Ηνωμένων Εθνών- αλλά διότι δεν συμφέρει και την Ελλάδα. Η συσχέτιση δυνάμεων με την Τουρκία δεν είναι το συμφέρον μας, άσχετα αν είμαστε σε θέση, από το σθένος που διαθέτουμε, να αντιμετωπίσουμε τον εχθρό, σε περίπτωση που θα έλθουμε σε σύγκρουση.

Και ήτο αυτή πάντοτε η προσπάθεια και της Κυβερνήσεως του **1964-65** όταν υπέστημεν αφόρητες πιέσεις από τον Πρόεδρον Τζόνσον να το μετατρέψουμε σε ελληνο-τουρκικό θέμα. Μα θα μου πη, ίσως ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως, ότι εμείς το έχομεν διεθνοποιήσει. Οχι κ. Πρόεδρε της Κυβερνήσεως, δεν το έχετε διεθνοποιήσει. Δεν το έχετε, διότι ο Υπουργός Εξωτερικών της Κυβερνήσεως σας επιζητεί ή τουλάχιστον καλείται από τον κ. Κίσιγκερ διά συνομιλίας με διαιτητήν τον κ. Κίσιγκερ ανάμεσα στην Τουρκία και στην Ελλάδα. Μα είναι πλαίσιο αυτό, μέσα στο οποίο μπορούμε να προωθήσουμε τα εθνικά μας συμφέροντα; Απαντήσατε παρακαλώ. Για δυο λόγους δεν είναι πλαίσιο.

Πρώτον γιατί οι Ηνωμένες Πολιτείες από το **1963** και ύστερα, επιδιώκουν την διχοτόμηση της Κύπρου ή τη διπλή της ένωση, με στόχο να την μεταβάλη σε προκεχωρημένο φυλάκιο για την επιδίωξη των ιμπεριαλιστικών- μάλιστα κύριοι, μερικές λέξεις καμιά φορά πρέπει να γίνουν αποδεκτές στο λεξιλόγιο της Βουλής- σχεδίων της εις την ανατολικήν Μεσόγειον και στη Μέση Ανατολή, πετρεάλαια γαρ το θέμα.

Δεύτερο γιατί ο κ. Κίσιγκερ προσωπικώς, είναι ο υπεύθυνος της σφαγής των αδελφών μας στην Κύπρο. Πως είναι δυνατόν η Ελληνική Κυβέρνηση να αποδέχεται διαιτησία από το δήμιο. Διότι περί

δημίου πρόκειται και στο Βιετνάμ και στην Καμπότζη και στο Λάος και στην Κύπρο. Και είπε να τελειώση εκεί η ιστορία. Υπάρχει ήδη κατακραυγή της Διεθνούς κοινής γνώμης κατά του κ. Κίσιγκερ. Εμείς τουλάχιστον το δικαιούμεθα, είμεθα παθόντες. Και διερωτάται κανείς κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως, διατί επιζητείτε την διαιτησίαν του;

Υπάρχουν δύο απαντήσεις ή ότι δεν ημπορείτε να κάνετε αλλοιώς, δηλαδή ότι η Κυβέρνηση μας ουσιαστικά, δεν είναι ανεξάρτητη- κάτι το οποίο θα θεωρούσαμε απαράδεκτο- ή ότι ακολουθείτε πολιτική συμφιλιωτική προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, τύπου Σαντάτ. Δηλαδή ναι μεν εσύ είσαι ο δήμιος, ναι μεν εσύ είσαι υπεύθυνος για τη σφαγή της Κύπρου, αλλά επειδή διαθέτεις την δύναμη, αν του χαμογελάσουμε αν προχωρήσουμε σε άλλες υποχωρήσεις, ίσως τότε φεισθής επί τέλους των συμφερόντων μας.

Εάν κάνετε το δεύτερον, θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι οπωσδήποτε θα οδηγηθούμε σε εθνική μείωση.

Οι διακοινοτικές συνομιλίες είχαν το νόημα του μια άλλη εποχή, κύριε Πρόεδρε της κυβερνήσεως, την εποχή που δεν υπήρχαν τουρκικά στρατεύματα στην Κύπρο, εν δυνάμει.

Με την παρουσία των τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο δεν πρόκειται πλέον περί διακοινοτικών, αλλά περί διακρατικών διαβουλεύσεων Τουρκίας και Ελλάδος. Και εκείνο το πλαίσιο επιμένω, όπως και το πλαίσιο Κίσιγκερ, αποτελεί ελληνοτουρκική κουβέντα, διάλογο κάτω από αμερικανική διαιτησία. Λάθος γραμμή. Πρέπει να επιδιώξουμε τη διεθνοποίηση του Κυπριακού.

Μα θα μου πείτε με τι ερείσματα; Η ερώτηση είναι σωστή. Μήπως ασχοληθήκαμε ποτέ, σ' αυτό τον τόπο, στην τελευταία **25**ετία να φτιάξουμε ερείσματα έξω από την Ατλαντική συμμαχία και τις Ηνωμένες Πολιτείες; Οχι μεγάλο. Και πως είναι δυνατόν οι Λίβυοι να ενδιαφέρονται για την ελληνική υπόθεση όταν οι

ίδιοι ακολουθούν πολιτική ουδετέρας Μεσογείου, έξω και οι δυο μεγάλες δυνάμεις από τη Μεσόγειο;

Και γνωρίζουν άριστα ότι παρά τις διακηρύξεις της ελληνικής κυβερνήσεως η Ελλάς και παραμένει στο ΝΑΤΟ και ελέγχεται από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Πόσες άλλες Αμερικανικές βάσεις χρειάζονται για να αποδείξουμε στους Λίβυους;

Θα ήταν η Λιβύη σε θέση να ενισχύση την Ελλάδα και την άμυνα ακόμα της Ελλάδος με το πετρέλαιο της; Βεβαίως εάν πεισθή και αυτή και ο αραβικός κόσμος γενικότερα, για το ρόλο, το θετικό της Ελλάδος στο Μεσογειακό χώρο. Εχουμε αγνοήσει πόσες δυνάμεις σήμερα διαθέτει ο αραβικός χώρος.

Το έχουμε αγνοήσει και όμως είμαστε και μεις χώρα Μεσογειακή και Βαλκανική και επιμένουμε διαρκώς να τονίζουμε: Η Ελλάς ανήκει στη Δύση. Θα το πληρώσουμε ακριβά αυτό κύριοι συνάδελφοι, αυτή την επιμονή, ό,τι και να μας κάνουν όπως και να μας μεταχειρίζονται, η Ελλάς ανήκει στη Δύση.

Και τώρα για τη Σοβιετική Ένωση, την οποία ανέφερε ο κ. Μαύρος. Δεν συμφωνώ μαζί του ότι τώρα η ύφεσις προχωρεί σε καλό δρόμο. Συμφωνώ με τον κ. Πρωθυπουργό.

Γ. ΜΑΥΡΟΣ: Δεν είπα τέτοιο πράγμα εγώ. Είπα ότι μέχρι προ 15 ημερών εφαινετο ότι προχωρεί αλλά, από 15^νθημέρου υπάρχει μία κρίσις, την οποίαν δεν γνωρίζομεν.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κύριε Μαύρο, επιτρέψατε μου να διαφωνήσω ακριβώς επ' αυτού. Η ύφεση δεν πάει καλά από 15 ημέρες.

Γ. ΜΑΥΡΟΣ: Εφαινετο ότι επήγαινε καλά.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Η αρχή της δυσκολίας, η αρχή της σύγκρουσης είναι η απόρριψη από το Κογκρέσσο των ΗΠΑ της εμπορικής συμφωνίας με την Σοβιετική Ένωση. Δεν είναι ασφαλώς το μόνο σημείο, ίσως να μη είναι και το κύριον. Αλλά από τότε παρατηρείται μια επιδείνωση των σχέσεων των δύο χωρών. Η τελευταία πράξη της Σοβιετικής Ενώσεως, αυτή η νότα προς

τέσσερις Κυβερνήσεις- αν δεν κάνω λάθος για πρώτη φορά φαίνεται και το μανθαίνω από κυπριακούς κύκλους αυτό- ότι έχει σημασία, ότι το εννοούν ότι απεφάσισε, δηλαδή κάπου να πονέση τη μεγάλη συνάδελφο της, και ίσως, ας το ελπίζουμε, η Κύπρος μπορεί αν προσφέρει αυτή την ευκαιρία. Ο μήνας του μέλιτος με τις Ηνωμένες Πολιτείες ίσως να είχε τερματισθή και για γενικότερους λόγους, διότι η οικονομική κρίση των Ηνωμένων Πολιτειών πιστεύω ότι οδηγεί πολλούς κύκλους σε επεκτατική πολιτική, η οποία θα τους φέρη ίσως σε σύγκρουση ελπίζουμε όχι και με την Σοβιετική Ένωση.

Ερωτούμε κ. Πρόεδρε της Κυβερνήσεως. Διερεύνησε η Κυβέρνηση απ' ευθείας την έννοια της Σοβιετικής αυτής νότας; Θα άξιζε να το είχε κάνει. Εάν το εννοεί, τότε έχουμε την λύση του Κυπριακού, πάρα πολύ. Έχει εξουσιοδοτηθή ο Πρόεδρος Μακάριος Μακάριος όταν πάη στην Μόσχα να μιλήση και εκ μέρους σας πάνω σε αυτό το θέμα κ. Πρόεδρε της κυβερνήσεως;

Αλλ' όταν μιλάμε για ανοίγματα και νέα ερείσματα θα πρέπει πέραν των διακηρύξεων- και ακόμα και οι διακηρύξεις μας είναι πτωχές, όχι μόνο οι πράξεις μας- θα πρέπει η εικόνα την οποία δείχνουμε προς τα έξω, ως κυβέρνηση ως Υπουργείο Εξωτερικών να είναι πειστική.

Κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως, ανήκει στα δικά σας δικαιώματα και καθήκοντα να ορίζετε αυτό που θα πω. Δεν είναι προσωπικό το θέμα, αλλά ο Υπουργός Εξωτερικών της κυβερνήσεως σήμερα έχει για χρόνια ταυτισθή στα Ηνωμένα Έθνη με αντιαραβικές γενικά, θα έλεγα αντιαμεσογειακές θέσεις. Έχει πάντοτε ταυτισθή με τη γραμμή που επέλεγε ο υπουργός των Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών. Και οδηγούμεθα σε τεράστια σφάλματα όπως ήταν αποχή μας στο θέμα των Παλαιστινίων, στα Ηνωμένα Έθνη. Μας εκόστησε ακριβά αυτό κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως. Τέτοια λάθη δεν επιτρέπονται, όταν κρίνεται η τύχη της Κύπρου και

ίως του Αιγαίου.

Αλλά ολόκληρη η εικόνα του Υπουργείου Εξωτερικών είναι σαθρή.

Ήμουν κάποτε ο υπουργός Προεδρίας και είχα την ευθύνη των εκπροσώπων του τύπου που συνδέονται και με το Υπουργείο των Εξωτερικών. Ποτέ δεν κατέστη δυνατόν, κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως, να εντοπίσω ούτε έναν. Και τότε υπήρχε το Κυπριακό και τότε στην Αγγλία οι εκπρόσωποι οι δικοί μας υπηρετούν τους Άγγλους και όχι την ελληνική Κυβέρνηση.

Το κατήγγειλα στον τύπο, προσπάθησα να τους ανακαλέσω και κατέστη αδύνατο, Μα, θα μου πήτε υπουργός και δεν μπόρεσες να τους ανακαλέσης; Κύριε Πρόεδρε, γνωρίζετε, κάποτε, δεν είναι δυνατό (γέλωτες).

Θέλω να καταγγείλω ότι αυτήν την κρίσιμον περίοδον στο Λονδίνο, όπου η Τουρκία αγοράζει διαφημίσεις στις εφημερίδες ολοσέλιδες, ένας καλός έλληνας πατριώτης, πήγε στην πρεσβεία την ελληνική και είπε: Το βλέπετε αυτό, ολοσέλιδον, καταγγέλλουν τους έλληνες διά σφαγές, διά βιασμούς, ημείς τι κάνομεν; Η απάντησις: Μα κοστίζει **3,500** λίρες. Ακούσαστε. Οπως μου είχε ειπεί και εμένα τότε υπεύθυνος της πρεσβείας μας: Μα κύριε Παπανδρέου, ξεχνάτε ότι η οι Άγγλοι είναι ευαίσθητοι άνθρωποι; Δεν μπορούμε να τους σοκάρωμε ημείς όπως τους σοκάρουν οι Τούρκοι με φωτογραφίες βιασμών και σφαγής. Ας το αφήσωμεν αυτό το βάρβαρον εις τους τούρκους, διά να μη θίξωμεν την ευαισθησίαν των Άγγλων, των ξένων. Υπάρχει δουλοπρέπεια, υπάρχει δουλικότητα, μέσα εις το Υπουργείο Εξωτερικών και θα πρέπει να καταλάβωμεν ότι αν ζητάμε από τα παιδιά μας να δώσουν ίσως τη ζωή τους στο πεδίο της μάχης το ελάχιστον καθήκον μας είναι να έχωμεν πατριώτες υπερηφάνους μέσα εις το Υπουργείο Εξωτερικών. (Χειροκροτήματα).

Και αυτό κ. Πρόεδρε της Κυβερνήσεως, δεν αφορά καν εκείνους που ήτο πιστοί συνεργάτες της χούντας

την τελευταία 7ετία, και των οποίων η κάθαρσις ακόμη δεν εγένετο.

Με τι εικόνα προς τα έξω ημπορούμε να αναζητήσωμε νέα ερείσματα στον μεσογειακό χώρο, στο βαλκανικό χώρο γενικώτερα τον ευρωπαϊκό χώρο. Ανατολή και δύση, στον τρίτο κόσμο; Παραμένομεν δέσμιοι της αποφάσεως να είμαστε στο ΝΑΤΟ. Να καθοδηγούμαστε από τον Κίσιγκερ, να μη θίγωμεν τους δυστικούς φίλους μας, να εμμένωμεν εις τη αρχήν ότι η Ελλάς ανήκει εις τη Δύσιν.

Γνωρίζετε κύριε πρόεδρε, τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ. Και στο θέμα των αμερικανικών βάσεων και στο θέμα του ΝΑΤΟ. Και δεν πρόκειται να κουράσω με επανάληψιν. Πιστεύομεν

απόλυτα ότι η πατρίδα μας δεν θα είναι χώρα ανεξάρτητη ότι ο λαός μας δεν θα είναι κυρίαρχος εις αυτόν τον τόπον, ως την ώρα που η Ελλάς θα αποχωρήση γνήσια, ειλικρινά από το ΝΑΤΟ και ως την ώρα που θα αποχωρήσουν οι Αμερικανικές βάσεις. Αλλά αυτό δεν είναι η πολιτική σας. Και μέσα εις τα πλαίσια της ιδικής μας πολιτικής, θα ήθελα να θέσω μερικά ερωτήματα:

Η αποχώρησις από το στρατιωτικό ΝΑΤΟ, καθώς και η απόφασις σας να αναθεωρήσετε τις συμβάσεις με τας Ηνωμένας Πολιτείας διά τας βάσεις στην Ελλάδα ημπορούσαν πράγματι μέσα στα πλαίσια της ιδικής μας πολιτικής, να αποτελέσουν αποφασιστικούς μοχλούς, διά μίαν διαπραγμάτευσιν, σκληρή με τους αμερικανούς.

Είναι η μόνη γλώσσα που καταλαβαίνουν, όχι μόνον οι αμερικανοί, αλλά οι μεγάλες δυνάμεις γενικώτερον και ίσως όλες οι χώρες.

Το ερώτημα μου είναι, τόσο πιστευτή διά τους αμερικανούς είναι η απόφασις σας να αποχωρήσητε από το ΝΑΤΟ. Σας πιστεύουν κ. Πρόεδρε; Αν σας επίστευαν θα είχατε κάποιο χαρτί ισχυρόν ίσως. Μα εδώ ο στρατηγός Κόρκας παραμένει ακόμη στο Επιτελείο του ΝΑΤΟ. Διαιτί; Εχουν αποχωρήσει οι Νατοϊκοί αξιωματικοί από τον ελληνικόν χώρο; Τι ακριβώς

βήμα, τα έχετε κάμει μέχρι τώρα, διά να καταστήσετε πιστευτή την απόφασιν της ελληνικής Κυβερνήσεως ότι απεχωρήσαμεν από το στρατιωτικό NATO; Το ίδιο βέβαια ισχύει και διά το θέμα των βάσεων.

Μου κάνει μίαν τρομερήν εντύπωσιν κ. Πρόεδρε το εξής: Επίστευα ότι στο άκουσμα στις Ηνωμένες Πολιτείες ότι αναθεωρείτε το καθεστώς των βάσεων, θα υπήρχε μία κατακραυγή εναντίον σας, εναντίον της Κυβερνήσεως καθ' όλα κλατανοητή. αντιοθ έτως κ. Πφρέδρε, κάθε ημερα στον τύπο, έχετε έπαινον διά την σωφροσύνην σας. Πώς να συμβιβάσω τα δύο; Θα παρακαλέσω σας να μου το καταστήσετε εμένα σαφέστερον. Διότι υπάρχει αντίφασις ανάμεσα στον έπαινο διά την σώφρονα εξωτερικήν σας πολιτικήν και την απόφασιν σας να αναθεωρήσητε το καθεστώς των βάσεων. Ανάλογα ομιλεί και ο κ. Λουνς του NATO, ο οποίος μάλιστα μας πληροφορεί διαρκώς διά του τύπου, ότι δεν πιστεύει ότι η Ελλάς είτε απεχώρησεν είτε θα αποχωρήση από το NATO.

Δι' αυτό έχομεν ανησυχίας κ. Πρόεδρε. Και μόνον σεις θα ημπορούσατε να μας καθησυχάσητε, αλλά όχι όταν η τοποθέτησις που εγένετο είναι τόσον επί υψηλού εθνικού επιπέδου και δεν κατεβαίνουν στο επίπεδο της στρατιωτικής και της τακτικής που ακολουθεί η Κυβέρνησις διά να προωθήση τα εθνικά μας συμφέροντα.

Αναφερθήκατε κ. Πρόεδρε, στις δηλώσεις του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Πράγματι σε δηλώσεις τις οποίες εκάμε- μάλιστα σε μία συνέντευξη προς την Εφημερίδα Καθημερινή- είτε ότι ευθυγραμμίζεται με τη Κυβέρνησιν της Ελλάδος.

Θα μου επιτρέψητε- δεν αμφισβητώ- αλλά θα μου επιτρέψητε να κάμω δυο σχόλια:

Σχόλιον πρώτον: Ακόμη και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, διά ένα μικρό χρονικό διάστημα, μετά την τραγωδία της Κύπρου και προ της επανόδου του εις την Κύπρον, είχε ως ένα βαθμόν εναποθέσει και αυτός τις ελπίδες του στον Κίσιγκκερ, σαν μεσολαβητήν. Δικαίωμα του. Αλλά το επισημαίνομεν.

Το δεύτερον σχόλιον είναι τούτο: Οτι ευρήκατε σε πολλές θέσεις, ότι ο Μακάριος χωρίς την συμπαράστασιν της ελληνικής κυβερνήσεως, δεν μπορεί να κάμη πολλά. Γενικώς όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις, είχαν απαιτήσει από τον Μακάριον να ομιλή περί ευθυγραμμίσεως. Και ας μη ξεχνούμε ότι και εκείνοι οι οποίοι αποπειράθησαν να τον δολοφονήσουν, είχαν ζητήσει από τον Μακάριον να δηλώση ότι ευθυγραμμίζεται- δηλαδή η χούντα- και το είχε κάμνει επανειλημμένως. Αρα, το γεγονός ότι ο Μακάριος ομιλεί περί ευθυγραμμίσεως, δεν ημπορεί να πείση κανέναν ότι η πολιτική του Μακαρίου και η Πολιτική της Κυβερνήσεως συμπίπτουν σε όλα τα κρίσιμα σημεία.

Ο κ. Μαύρος ανακοίνωσε απόψε ωρισμένες όψεις του σχεδίου το οποίον πρατίνεται από την ελληνικήν πλευράν.

Γ. ΜΑΥΡΟΣ. Από τον Μακάριον.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Από την ελληνοκυπριακήν πλευράν.

Νομίζω ότι η Βουλή εχειροκρότησε σχεδόν ολόκληρη, όταν ήκουσε το σχέδιον. Εγώ δεν εχειροκροτούσα, όχι διότι διαφωνώ με οποιοδήποτε σημείον από τα επτά τα οποία αναφέρατε. Δεν διαφωνώ. Δεν γνωρίζω όμως τα έγγραφα σημεία κ. Μαύρο. Δεν γνωρίζω τι ακριβώς τελικά προσφέρεται στους Βεττανούς και τας Ηνωμένας Πολιτείας.

Δεν γνωρίζω ακριβώς ποια είναι η πραγματική έννοια της Εθνικής ανεξαρτησίας της Κύπρου. Πόσα ακριβώς δεσμά έχουν χαλκευθή δι' αυτήν. Δεν το γράφουν αυτά τα επτά σημεία. Και θα ήμουν έτοιμος να χειροκροτήσω, εάν πράγματι τα επτά αυτά σημεία συνοδεύοντο με αποχώρησιν όλων των στρατευμάτων και των Αγγλικών και των αμερικανικών και των αγγλικών, ώστε κάποτε ο κυπριακός λαός να μπορέση να ζήση εν ειρήνη και ανεξάρτητος.

Όσον αφορά, το μέγα θέμα του Αιγαίου, εγώ κ. Μαύρο είμαι εκείνος που διετύπωσε ερώτημα προς τον κ. Πρόεδρον της Κυβερνήσεως, μήπως δεν κάναμε κάποια

προσφορά τους τούρκους με την προσφυγήν μας στην Χάγη. Απόψε ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως είπεν ότι το θέμα που θα πάρη στην Χάγη στο συνυποσχετικό, περιορίζεται στην επικάλυψη των υφαλοκρηπίδων, πράγμα που σημαίνει τις ανατολικές ακτές των νησιών μας, αν κατάλαβα καλά.

Γ. ΜΑΥΡΟΣ: Δεν υπάρχει θέμα επ' αυτού. Νοούνται αι Δυτικάί.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Εάν νοούνται αι δυτικάί, τότε η θέση η δικιά μου και το ερώτημα προς τον κ. Πρόεδρον της Κυβερνήσεως παραμένει. Αναγνωρίσαμε και ή όχι νομικό δικαίωμα διαπραγμάτευσης της Τουρκίας, όταν πραγματικά από τη συνθήκη της Γενεύης του 1958 φαίνεται ότι έχουμε πραγματικά όλα τα δικαιώματα στον χώρο, τον οποίο καλούμε δικό μας; Εξ άλλου επανέρχεται και το ερώτημα των 12 μιλίων. Το έχω θέσει κ. Μαύρο και το εθέσατε κι' εσείς σήμερα. Γιατί εμείς δεν έχουμε διά νόμου ορίσει 12 μίλια; Γιατί εμείς δεν το έχουμε πράξει αυτό, εφ' όσον η Τουρκία το έχει πράξει, αλλού τυπικά, στο Αιγαίο, δε ουσιαστικά;

Νομίζω όμως ότι θα πρέπει να θέσωμε και ένα άλλο ερώτημα τον κ. Πρόεδρον της Κυβερνήσεως. Εάν η Τουρκία παραλογίζεται, όπως μας λέγετε κύριε Πρόεδρε, τότε πως ερμηνεύει κανείς το γεγονός ότι τόσο ασμένως και τόσο γρήγορα εδέχθη την πρόταση προσφυγής στη Χάγη; Γιατί όσον επεκροτήθη η απόφαση αυτή τόσο στον τύπο της Δύσεως όσον και εις τας Ηνωμένας Πολιτείας, όπου ο Σουλτισμπέργκερ σας εξύμνησε; Αλλά έχω κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως και ένα άλλο ερώτημα, πάνω στο οποίο δεν περιμένω ουσιαστική απάντηση, αλλά το οποίο θέτω ειλικρινά. Τα ταξίδια του κ. Ηγκλετον είχαν σχέση με το θέμα της υφαλοκρηπίδος και με την προσφυγή στη Χάγη, Ναι ή όχι;

Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ (Πρόεδρος Κυβερνήσεως): Σας πληροφορώ ότι δεν επικοινωνήσε με κανένα εις τας Αθήνας. Η Κυβέρνησις ηγνόησε την παρουσία του. (Χειροκροτήματα εκ της πτέρυγος της Ν.Δ.).

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Καλώς κύριε Πρόεδρε, ετελείωσε το θέμα αυτό.

Πριν κλείσω το θέμα θα ήθελα κύριοι βουλευταί, να κάμω μίαν πρόταση στην Κυβέρνηση για κάτι πολύ συγκεκριμένο, την εξής: Να δημιουργηθεί μία Επιτροπή Ελέγχου που να έχει την εμπιστοσύνη ολόκληρης της Βουλής. Και η επιτροπή αυτή να αναλάβει να μελετήσει όλα τα γεγονότα στην Ελλάδα και στην Κύπρο, που έλαβαν χώραν ανάμεσα στις **15 Ιουλίου 1974** και στην τουρκική εισβολή. Είναι κρίσιμο για την Ιστορία, είναι κρίσιμο για τις αποφάσεις που θα κληθούμε να πάρουμε ίσως και σαν Εθνική αντιπροσωπεία, να αγνωρίζουμε τι συνέβη εκείνες τις ημέρες.

Πριν κατέβω από το βήμα κύριε Πρόεδρε της Κυβέρνησης, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι μπορείτε να στηρίζεσθε -είμαι βέβαιος- σε όλους μας, εφόσον η πολιτική που ακολουθείτε είναι μία υπερήφανη ελληνική εξωτερική πολιτική. Και σε κάθε περίπτωση, την ώρα της σύγκρουσης θα είμαστε πραγματικά, όπως είπε και ο κ. Μαύρος ένας Έλληνας που αντιμετώπιζει οιονδήποτε εισβολέα. Αυτή είναι η Ελλάδα του **1975**. Ταυτόχρονα όμως ζητώ και από την κυβέρνηση και από σας τους συναδέλφους να ανοίξωμεν τους ορίζοντες σας, να ξεφύγωμεν από την παραδοσιακή μας σύνεση μόνο με το ΝΑΤΟ, μόνο με τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Να ίδωμεν επιτέλους την Ελλάδα στον μεσογειακό και Βαλκανικό χώρο, να προχωρήσωμε με θάρρος, να δημιουργήσωμε διεθνή ερείσματα για να μπορέσωμε να παίξωμε τον ρόλο που πραγματικά ανήκει σ' αυτόν τον βασανισμένο και αγωνιζόμενο ελληνικόν λαόν. (Χειροκροτήματα).